

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF JOSEPH AZZOPARDI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa 28 ta' Frar 2020

Numru 3

Appell Ċivili Numru 489/2008/1 JZM

Carmel *sive* Charles Micallef

v.

Joseph Frederick Micallef

1. Dan huwa appell tal-attur minn sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-1 ta' April 2014 li biha ċaħdet it-talbiet kollha attriċi għaliex ikkonkludiet illi m'hu veru xejn dak li jallega l-attur appellat fir-rikors promotur tiegħu illi l-konvenut appellat huwa "responsabbli ta' aġir abbużiv u illegali, negligenti u imprudenti, skorrett u qarrieq fl-amministrazzjoni tal-assi ereditarju tal-ġenituri tiegħu, liema aġir wassal u qiegħed iwassal għal telf u danni lill-esponent rikorrenti konsistenti fi żvalutazzjoni ta' u deterjorament fil-valur tal-assi

formanti parti mill-imsemmija ereditajiet tal-ġenituri, barra telf ta' imgħaxijiet u telf ta' dħul mill-flejjes li jiformaw parti mill-imsemmija assi ereditarji”.

2. Il-fatti li wasslu għal din il-kawża huma dawn: omm u missier il-partijiet mietu fit-8 ta' Diċembru 1979 u fit-2 ta' Marzu 2002 rispettivament.
3. L-attur inħatar bħala ko-eredi universali ta' ommu permezz ta' testament *unica charta* fl-atti tan-Nutar Joseph Brincat tat-30 ta' Ottubru 1978. Huwa wkoll legittimarju fl-assi ereditarju ta' missieru, skond testament ta' dan fl-atti tan-Nutar Joseph Brincat tas-26 ta' Ġunju 1997.
4. Permezz tat-tieni artikolu tat-testment tas-26 ta' Ġunju 1997 hawn fuq imsemmi missier il-partijiet kien, fost affarijiet oħra, ħatar bħala eżekutor testamentarju tiegħu lil ibnu l-konvenut Joseph Micallef u fl-istess ħin tah il-fakoltajiet kollha neċessarji li soltu jiġu jingħataw esekutori inkluż id-dritt li jillikwida l-assi ereditarju tiegħu. Il-konvenut kien ukoll maħtur bħala eżekutor testamentarju tal-wirt ta' ommu.
5. Il-konvenut baqa' qatt ma ġie mwettaq u kkonfermat bħala eżekutor testamentarju ta' missieru jew ta' ommu mill-qorti ta' ġurisdizzjoni volontarja kif irid l-artikolu 765 tal-Kodiċi Ċivili u dan minkejja diversi tentattivi da parti tal-istess konvenut sabiex jiġi konfermat bħala tali. Il-wirt tal-ġenituri tal-partijiet għalhekk baqa' ma nqasamx qabel ma nfetħet il-kawża tallum.

6. L-attur iżda jallega illi wara li miet missieru kien hemm amministrazzjoni ħażina tal-assi tal-wirt għaliex, skond hu, “mill-mewt ta’ missieru sa erba’ snin u nofs wara, il-konvenut ma kienx tah aċċess għall-bini formanti parti mill-wirt, ħalla nies f’dawk l-immobbli, kera *garage* fl-2002, mill-istimi li għamel ħalla barra Lm78 mill-ġbir ta’ kirjiet, u li b’assi tal-wirt fetaħ kont bankarju f’isem flok f’isem l-eredi”.

7. L-attur għalhekk fetaħ din il-kawża u talab illi l-qorti:

»(1) tiddikjara lill-konvenut intimat responsabbli ta’ aġir abbużiv u illegali, negliġenti u imprudenti, skorrett u qarrieq fl-amministrazzjoni tal-assi ereditarji tal-ġenituri tiegħu liema aġir wassal u qiegħed iwassal għal telf u danni lill-esponent rikorrenti konsistenti fi żvalutazzjoni ta’ u deterjorament fil-valur tal-assi formanti parti mill-imsemmija ereditajiet tal-ġenitri, barra telf ta’ imgħaxxijiet u telf ta’ dħul mill-flejjes li jfformaw parti mill-imsemmija assi ereditarji;

»(2) tillikwida t-telf u d-danni kollha kkawżati u li qegħdin jiġu kkawżati b’riżultat ta’ l-aġir abbużiv u illegali, negliġenti u imprudenti, skorrett u qarrieq da parti ta’ l-intimat konvenut fil-konfront tal-esponent rikorrent u dan jekk ikun meħtieġ ad opera ta’ periti nominandi;

»(3) tikkundanna lill-konvenut intimat sabiex iħallas id-danni kollha hekk likwidati.

»bl-imgħaxxijiet legali mid-data li jkunu saru it-telf u l-ħsara sal-effettiv pagament u bl-ispejjeż inkluż dawk tal-ittra ufficjali tat-22 ta’ Frar 2008, kontra l-konvenut intimat li minn issa huwa ngunt għas-subizzjoni.«

8. Il-konvenut wieġeb kif ġej għar-rikors tal-attur:

»1. illi l-ewwel talba attriċi għandha tiġi miċħuda bl-ispejjeż stante illi din hija infondata sia fil-fatt kif ukoll fid-dritt stante illi l-esponenti dejjem mexa b’mod diligenti u in buona fede assoluta u li di piu` b’konservazzjoni u mingħajr ma kkawża preġudizzju lill-attur. Di piu` l-esponenti għamel biss atti minimi li żgur ma ppreġudikawx id-drittijiet tal-attur. L-esponenti jiċhad li huwa ndaħal fl-amministrazzjoni tal-assi ereditarji u jistqarr li għamel biss dak li hu minimament mitlub minnu fil-liġi qua eżekutor testamentarju u dan skond il-liġi partikolarment l-Artikolu 769 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta’ Malta kif ser jiġi muri matul il-kawża;

»2. illi l-esponenti ipprova kemm-il darba jiffinalizza l-proċess tal-eżekuterija tiegħu iżda kull darba kien isib ostakli mhux ġustifikati min-naħa tal-attur, kif fil-fatt reġa’ ġara f’dawn l-aħħar xhur. Għaldaqstant, l-esponenti mhux responsabbli għal kwalunkwe danni jew deterjorament jew żvalutazzjoni ta’ l-assi formanti parti mill-assi ereditarju;

»3. illi mingħajr preġudizzju, għaldaqstant isegwi illi t-tieni u t-tielet talbiet attriċi għandhom ukoll jiġu miċħuda bl-ispejjeż stante illi ma hemm l-ebda telf finanzjarju u li l-esponenti m'għandu jhallas l-ebda telf finanzjarju;

»4. illi kif ser jiġi muri fil-mori tal-kawża, dawn l-allegazzjonijiet pretiżi mill-attur kienu l-mertu ta' żewġ kawżi oħra istitwiti fl-2004 li huma l-kawża 174/05 GCD u l-kawża 928/05JRM liema kawżi ġew irtirati mill-attur stess;

»5. illi filwaqt illi hemm qbil fuq il-fatti li jinsabu f'paragrafi 1 sa 4 tar-rikors promotur, il-paragrafi l-oħra fl-istess rikors huma tentattiv ieħor sabiex l-attur ikompli jivvessa lill-konvenut, u dan għaliex l-attur kontinwament jagħmel minn kollox biex jistitwixxi proċeduri u dan kif saħansitra jidher fit-testament ta' missieru Joseph Micallef Inguarnez tad-19 ta' Settembru 1994 fl-atti tan-Nutar Joseph Brincat, fejn it-testatur iddikjara hekk: "Billi iben it-testatur, Carmel sive Charles Micallef, sa minn dejjem jiddelitta u jattiva dawk il-poteri li tagħtih il-liġi, akkost li t-testatur iġiegħlu jbati bla bżonn, speċjalment wara l-mewt tal-mara tat-testatur, u billi dan iddikjara u esklama mal-istess testatur li huwa kien lest biex meta jiġi l-waqt jaqta' mniehru biex jinki 'l wiċċu, u fil-fatt hekk għamel ħafna drabi, għaldaqstant it-testatur qed iħallilu mhux aktar mil-leġittima kompetenti bil-liġi";

»6. illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-esponenti talab lill-attur jagħmel lista ta' affarijiet ossia assi illi fil-fehma tiegħu jidher li huma nieqsa fl-inventarju b'kortesija pprezentat lill-għall-approvazzjoni, jew oħrajn li jeħtieġilhom korrezzjoni, u dan qabel ma jtkompla l-proċess tal-eżekuterija, iżda l-attur għażel it-triq tal-konfrontazzjoni u li ma' jirrispondix sabiex joħloq ostakli kontinwi;

»7. illi għaldaqstant isegwi illi l-allegazzjonijiet vantati mill-attur mhux biss huma inveritieri iżda mod ieħor sabiex jostakola kull tentattiv illi ssir id-diviżjoni. «

9. L-ewwel qorti ddeċidiet hekk:

»Għar-raġunijiet kollha premessi din il-qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi filwaqt illi qiegħda tiċhad ir-raba' eċċezzjoni, qiegħda tilqa' l-eċċezzjonijiet l-oħra, qiegħda għalhekk tiċhad it-talbiet kollha tal-attur, bl-ispejjeż kontra l-attur. «

10. Il-konsiderazzjonijiet li wasslu lill-ewwel qorti għad-deċiżjoni tagħha ġew imfissra hekk fis-sentenza appellata:

»Ikkunsidrat:

»III. Sottomissjonijiet

»i) Tal-konvenut

»Il-konvenut isostni illi huwa kien ostakolat diversi drabi mill-attur milli jkompli bil-proċeduri sabiex jiġi konfermat mill-qorti fil-ħatra ta' eżekutor testamentarju tal-wirt tal-ġenituri tal-partijiet. Fil-fatt qatt ma kien konfermat u għalhekk ma jistax jinżamm responsabbli skond l-art.

1032(2) tal-Kap 16. Dak li għamel il-konvenut hu dak li jġri s-soltu meta wieħed jipproċedi bil-proċeduri ta' wirt, jiġifieri li jistenna l-ħruġ ta' ċertifikat tal-mewt u jordna r-riċerki testamentarji. Dwar il-pretensjoni tal-attur li l-konvenut għandu jhallas danni kkaġunati bl-amministrazzjoni tal-assi ereditarji tal-ġenituri, effettivament l-konvenut qatt ma amministra. Il-konvenut jagħmel sottomissjonijiet dwar l-aċċertament u d-diviżjoni tal-massa ereditarja li din il-qorti mhijiex sejra tikkonsidra.

»ii) Tal-attur

»L-attur isostni li bl-ammissjoni tiegħu stess il-konvenut jaċċetta illi għamel xogħol bla waqfien matul l-aħħar għaxar snin sabiex iwettaq ix-xewqat testamentarji tal-ġenituri. Qabel il-konferma tiegħu bħala eżekutor testamentarju – ħaġa li qatt ma seħħet – huwa ma setax jamministra l-wirt skond l-art, 765 tal-Kap 16.

»L-attur jikkontendi illi l-konvenut ma weġibx għall-allegazzjonijiet li kien ikkaġuna dewmien minħabba metodi mhux korretti fejn ma inkludix assi fl-inventarju. Il-konvenut isostni li d-dewmien kien ikkawżat mill-attur. Skond l-attur, huwa kien kostrett jirrikorri darbtejn biex jirriveva l-ineżattezzi tal-konvenut. Skond l-attur, dak illi l-konvenut ma kienx qiegħed iġħid huwa li kieku kien preċiż, korrett u diligenti fl-aġir tiegħu ma kienx ikun hemm il-ħtieġa li hu jieħu azzjoni kontra l-konvenut. Skont l-attur, il-konvenut ma kienx wieġeb għall-allegazzjonijiet dwar dewmien fl-għoti tal-pussess tal-immobbli komuni jew dwar il-fatt li ma ġewx irtirati jew ddepożitati r-redenzjonijiet u dividendi f'kont kongunt sabiex jirrendu imgħaxijiet, jew li żbanka u qasam flus depożitati fil-Bank of Valletta qabel ma seħħet l-likwidazzjoni u qasma tal-assi. Dwar id-danni l-attur jagħmel referenza għar-rapport ta' Karl Schranz.

»Ikkunsidrat :

»IV. Risultanzi

»Dwar ir-raba' eċċezzjoni, il-qorti tirriveva illi għalkemm jista' jkun illi fil-kawża tal-lum l-attur avvanza l-istess pretensjonijiet li kien ressaq f'żewġ kawżi preċedenti – li mbagħad ċeda – dak mhuwiex pre-ġudizzjali li joħloq ostakolu legali biex timxi l-istanza tal-lum. Ma hemm l-ebda kwistjoni ta' *res judicata*. Ladarba l-kawżi ċitati fir-raba' eċċezzjoni ma kinux deċiżi, ma tista' tinsorġi l-ebda kwistjoni ta' *res judicata* għaliex jonqos ir-rekwizit ta' *l-eadem causa petendi*, u cioe' li l-kawżali tal-kawża tal-lum tkun fondata fuq l-istess fatt ġuridiku li kien jiffirma l-baži ta' talba preċedenti, li tkun giet determinata b'sentenza li tkun għaddiet in ġudikat. Għalhekk ir-raba' eċċezzjoni qiegħda tiġi miċħuda.

»Dwar il-mertu tat-talbiet attriċi, u dwar l-eċċezzjonijiet l-oħra li ġab il-konvenut sabiex jikkontesta dawk it-talbiet, il-qorti tirriveva illi l-pretensjoni tal-attur hija li għalkemm il-konvenut qatt ma kien formalment ikkonfermat bħala eżekutor testamentarju, huwa xorta waħda – abbusivament u illegalment – amministra l-wirt tal-ġenituri tiegħu. Għal dik il-pretensjoni, il-konvenut wieġeb billi sostna li huwa għamel biss l-minimu previst mill-art. 769 tal-Kap 16 u li l-proċess tal-eżekutorija kien ostakolat bl-aġir tal-attur innifsu.

»L-art. 765 tal-Kap. 16 jaqra hekk –

»"L-esekutor testamentarju ma jistax jindaħal fl-amministrazzjoni ta' l-assi qabel ma jiġi mwettaq mill-qorti ta' ġurisdizzjoni volontarja tal-gżira li fiha t-testatur kien joqgħod fiż-żmien tal-mewt tiegħu."

»L-art 769 tal-Kap 16 igħid hekk –

»"L-esekutor jista', fi żmien il-proċedura għat-twettiq tiegħu, jagħmel dawk l-atti li ma jistgħux mingħajr ħsara jiġu mdewma, u jista' jagħmel dak li hu meħtieġ sabiex l-assi jiġi kkonservat."

»... ..

»Prinċipalment fil-kawża tal-lum l-attur qiegħed jallega li da parti tal-konvenut kien hemm amministrazzjoni ħażina tal-assi ereditarji, u jgħid dan għaliex, skond l-attur, mill-mewt ta' missieru sa erba' snin u nofs wara, il-konvenut ma kienx tah aċċess għall-bini formanti parti mill-wirt, ħalla nies f'dawk l-immobbli, kera garage fl-2002, mill-istimi li għamel ħalla barra Lm78 mill-ġbir ta' kirjiet, u li b'assi tal-wirt fetaħ kont bankarju f'ismu flok f'isem l-eredi. Limitament dwar l-aċċess għall-propjetajiet – dan għall-fini tal-aċċertament tal-kredibilita' tal-versjonijiet – jiġi notat illi. skond l-attur, il-konvenut tah aċċess fl-1 ta' April 2003; jekk allura hekk kien il-każ l-attur ta verżjoni kontradittorja rilevanti meta biex jakkuża lill-konvenut b'inadempjenza sostna li l-konvenut tah aċċess mhux qabel erba' snin u nofs mill-mewt tal-missier. Ladarba l-missier miet fit-2 ta' Marzu 2002, u l-aċċess ingħata fl-1 ta' April 2003, ifisser li l-konvenut ta aċċess lill-attur sena u xahar wara l-mewt tal-missier, mhux erba' snin u nofs wara kif ħalef li ġara l-attur.

»Il-qorti tinnota li l-konvenut mhuwiex kontradett meta jgħid illi huwa bagħat pjan ta' diviżjoni lill-attur. Jirriżulta li l-konvenut kien lest li jirrinunzja għal drittijiet li kellu skond it-testament bil-għan li jiffinalizza d-diviżjoni. Jirriżulta li l-investimenti li kellu l-missier kienu għadhom investiti u jrendu mgħax.

»Il-qorti qieset l-elenku ta' atti ta' amministrazzjoni li l-konvenut isostni li eżerċita. Il-qorti hija tal-fehma dawn l-atti partikolari jinkwadraw ruħhom fl-ambitu tal-art. 769 tal-Kap. 16 u kwindi l-konvenut ma għandux jiġi ċensurat dwarhom.

»Il-qorti ħadet kont tal-affermazzjoni tal-konvenut meta jgħid illi x'ħin kien lesta l-aħħar inventarju huwa bagħtu lill-attur u stiednu jarah biex jekk kellhom isiru xi arrangamenti jkun jista' jgħidlu Kontra din id-disponibbilita' kollha tal-konvenut, il-qorti kkostatat l-incident tal-vettura tal-attur jew ta' familjari tiegħu li tpoġġiet ġo garage komuni ad insaputa tal-konvenut u tal-eredi l-ieħor.

»Il-qorti kkostatat bħala fatt aċċertat illi l-konvenut qatt ma kien konfermat bħala eżekutor testamentarju. Jidher li dan ġara minħabba l-opposizzjoni tal-attur. Dan huwa fatt ieħor li jirriżulta ċar mit-tliet rikorsi li ppreżenta l-konvenut sabiex jiġi kkonfermat bħala eżekutor testamentarju u r-rikors li ppreżenta l-attur fejn irregistra l-opposizzjoni tiegħu. Minħabba dan l-istat ta' fatt, il-konvenut ma setax jespleta dawk l-atti ta' amministrazzjoni li solitament isiru mill-eżekutori. Fuq l-iskorta tal-provi akkwiziti, il-qorti tgħid illi bl-atti li għamel il-konvenut ma għamel xejn straordinarju. Anzi kollha kemm huma kienu atti ta' xejra ordinarja. Fil-kondotta ppruvata tal-konvenut, il-qorti ma ssib l-ebda waħda mill-impronti li l-attur pprova jwaħħal fuq il-konvenut u

dan b'riferenza għall-kwalifiki użati mill-attur: "illegali, negligenti, imprudenti, skorrett u qarrieq".

»Il-qorti tgħid illi l-verżjoni attriċi ma tagħtix affidament. U dan mhux sempliċement għaliex hemm kuntrast fil-verżjonijiet taż-żewġt aħwa kontendenti. Izda għaliex fl-assjem din il-qorti hija konvinta li għandha tagħti aktar kredibilita' lix-xieħda tal-konvenut – essenzjalment għal żewġ raġunijiet.

»L-ewwelnett: mid-dokumentazzjoni ppreżentata mill-konvenut huwa ċar li huwa pprova jagħmel minn kollox sabiex ma jkunx hemm konfrontazzjoni mal-attur. Dan in partikolari jidher mill-ftehim bonarju li pproponilu, fejn kien lest saħansitra illi jċedi drittijiet akkwiziti, u jagħti lill-attur sehem indaqs mill-wirt tal-missier bħala iben l-istess missier minn tliet aħwa. Akkorda l-konvenut lill-attur opzjoni li qatt ma kellu u cioe' illi jipproponi hu l-bejgħ tal-immobbli.

»It-tieni raġuni: il-qorti ma tistax tibqa' għaddejja qisu qatt ma kien xejn minn fuq il-kliem li ddikjara l-missier fl-aħħar testment tiegħu. Dawk il-kliem kienu l-aħħar rieda u motivazzjoni tal-missier. Missier l-partijiet għamel żewġ testmenti, barra t-testment *unica charta* u wieħed addizzjonali u fit-testmenti li għamel huwa dejjem innomina lill-konvenut bħala eżekutor testamentarju. Fil-ewwel testment tiegħu datat 27 ta' Settembru 1994, fl-atti tan-Nutar Dottor Joseph Brincat, id-disa' artikolu jingħad hekk –

»“Billi iben it-testatur, Carmel sive Charles Micallef, sa minn dejjem kien jiddeletta u jattiva dawk il-poteri li tagħtih il-liġi, akkost li lit-testatur iġiegħlu jbati bla bżonn, speċjalment wara l-mewt tal-mara tat-testatur, u billi dan iddikjara u esklama mal-istess testatur li huwa kien lest biex meta jiġi l-waqt jaqta' mnieħru biex jinki lil wiċċu, u fil-fatt hekk għamel ħafna drabi, għaldaqstant it-testatur qed iħallilu mhux aktar mill-leġittima kompetenti lilu bil-liġi.”

»Dik l-istess disposizzjoni kienet riaffermata fit-testment suċċessiv tat-testatur fl-atti tan-Nutar Joseph Brincat tas-26 ta' Ġunju 1997.

»Din il-qorti tagħti affidament qawwi għal dak dikjarat *per iscritto* mit-testatur fit-testmenti tiegħu. Fi kliem it-testatur, il-qorti ma tirriskontrax “imrar” (*bitterness*) da parti tiegħu fil-konfront tal-attur izda kostatazzjoni ta' mġieba avversa u ostili għall-aħħar da parti ta' iben fil-konfront ta' missier. Hija l-fehma konsiderata tal-qorti li l-attur ma messu qatt wassal jew iferrex din l-ostilita' tiegħu saħansitra fil-konfront taż-żewġ ħutu inkluż il-konvenut. Fil-fehma ta' din il-qorti ma kienx ippruvat mill-attur sal-grad rikjest mil-liġi (kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt) dak kollu li l-attur qiegħed jaddebita fil-konfront tal-konvenut. Billi l-qorti mhijiex sejra takkolji l-ewwel talba attriċi, sejra tiċħad ukoll iż-żewġ talbiet l-oħra attriċi billi dawn huma talbiet konsegwenzjali għall-ewwel waħda.«

11. L-attur appella b'rikors tal-21 ta' April 2014 li għalih il-konvenut wieġeb fil-5 ta' Frar 2015.

12. Fl-appell tiegħu l-attur appellat essenzjalment isostni illi l-ewwel qorti waslet għal konklużjoni żbaljata meta ddecidiet li tiċhad it-talbiet kollha tiegħu u dan prinċipalment peress li skond hu: a) il-konvenut appellat esegwixxa att jew atti li ma setax jesegwixxi (għaliex qatt ma kien konfermat bħala eżekutor testamentarju mill-qorti ta' ġurisdizzjoni volontarja) u tali esekuzzjoni kkawżat danni lill-attur appellat; b) il-konvenut appellat, bħala persuna li kellu fil-pussess u l-kontroll tiegħu l-assi ereditarju, naqas milli jieħu miżuri sabiex l-assi jiġu konservati u ma jissubixxux deterjorament u dawn l-ommissjonijiet kkawżaw dannu lid-drittijiet tal-attur appellat. Hu fisser l-aggravji tiegħu b'dan il-mod:

»1. Illi l-ewwel onorabbli qorti jidher li skartat u injorat dak li ġie ammess mill-konvenut intimat appellat f'pagna 7 tal-affidavit tiegħu fejn jistqarr "ix-xogħol bla waqfien li għamilt u t-taħbit kontinwu li għaddejt minnu dawn l-aħħar għaxar snin biex jirnexxili nwettaq ix-xewqat testamentarji tal-ġenituri tagħna kienu intensivi u diligenti". B'kuntrast l-ewwel onorabbli qorti stqarret fis-sentenza tagħha li l-konvenut intimat appellat ma għamel xejn straordinarju u li l-atti kienu kollha ta' xejra ordinarja. Ir-rikorrent attur fl-affidavit tiegħu fisser b'mod ferm ċar u dettaljat dawk l-atti abbużivi u illegali, imprudenti, skorretti u qarrieqa kommessi mill-konvenut intimat appellat kif ukoll l-ommissjonijiet imwettqa minn dan tal-aħħar u li kellhom effett deleterju fuq l-assi testamentarji u l-valur tagħhom. Huwa ferm sinjifikanti kif dawk l-allegati atti u ommissjonijiet ma ġew bl-ebda mod effettivi u kredibbli kontradetti u kontrastati mill-intimat fl-affidavit tiegħu. L-ewwel onorabbli qorti skartat u naqset milli tikkunsidra dawk iċ-ċirkostanzi, sitwazzjonijiet u atti li l-attur rikorrent appellanti jagħmel riferenza għalihom fl-affidavit tiegħu, u li kif ingħad ma ġewx kontradetti mill-intimat konvenut bħal per eżempju l-konvenju li ġie iffirmit mill-konvenut intimat għall-bejgħ ta' sehem l-attur rikorrent u l-kundizzjonijiet li l-intimat konvenut kien ser jorbot ma' dan il-bejgħ. L-istess jista' jingħad fil-każ ta' redenzjonijiet u dividendi li qatt ma ġew irtirati u depożitati f'kont kongunt li jirrendi l-imghaxijiet f'isem l-eredi meta l-istess intimat kellu l-mezzi kollha u l-opportunita' sħiħa sabiex jagħmel dan għax kellu d-dokumentazzjoni kollha li tippermettilu jsegwi l-proċeduri meħtieġa. L-ewwel onorabbli qorti injorat u skartat din l-ommissjoni, ommissjoni li tinsab ikkorraborata minn xhieda indipendenti li stqarrew u kkonfermaw li hemm diversi f'hasijiet li ma ġewx irtirati u inkassati bil-konsegwenza li hemm telf ċar u evidenti ta' imghaxijiet. Anke l-att abbużiv, illegali u qarrieqi kommess mill-konvenut intimat meta qabad u żbanka u qasam ma f'ih l-ieħor flus depożitati fil-Bank

of Valletta plc qabel ma seħnet il-likwidazzjoni u qasma tal-assi testamentarji ġie skartat minn l-ewwel onorabbli qorti. Għalhekk wieħed isaqsi kif setgħet l-ewwel onorabbli qorti tinjora u tiskarta l-fuq imsemmija nuqqasijiet u fl-istess ħin tiddikjara li fil-fehma tagħha ma ġiex ippruvat sal-grad rikjest mill-ligi dak li l-attur rikorrent appellant addebita lill-konvenut intimat. Oltre dak l-ewwel onorabbli qorti skartat ammissjoni ċara u skjattanti tal-intimat appellat kontenuta fl-istess risposta tiegħu fejn stqarr li huwa għamel u esegwixxa att fil-funzjoni tiegħu ta' esekutor testamentarju meta huwa ben magħruf u dan stqarritu l-ewwel onorabbli qorti li sabiex tesegwixxi atti bħala esekutor testamentarju trid tiġi l-ewwel konfermat mill-onorabbli Qorti ta' Ġurisdizzjoni Volontarja, konferma li ma seħnet qatt.

»2. Hija l-umli opinjoni tar-rikorrent attur appellant li l-ewwel onorabbli qorti ma għamlitx dak l-istħarriġ tal-provi li kien jimmerita li jsir tenut kont il-premessi espressi u t-talbiet imressqa mir-rikorrent attur appellant. L-ewwel onorabbli qorti jidher li kienet iktar influwenzata bl-atteggjament tar-rikorrent attur appellant, atteggjament li, bid-dovut rispettt qatt ma kellu jinfluwenza l-ewwel onorabbli qorti bil-mod kif influwenzaha. Kull meta r-rikorrent attur appellant oppona għat-talbiet imressqa mill-intimat konvenut għall-konferma tiegħu bħala eżekutor testamentarju dan għamlu għab-baži ta' raġunijiet u motivazzjonijiet espressi u li l-qorti kompetenti qieset u ddeċidiet dwarhom. Jekk l-inventarju li pprezenta l-konvenut intimat appellat ma kienx korrett u komprensiv ta' dak kollu li kien jappartjeni għall-massa testamentarja, x'kellu jagħmel l-attur rikorrent appellant ħlief li jipprotesta u jimmanifesta l-opposizzjoni tiegħu. Ċertament li l-eżerċizzju tad-dritt tar-rikorrent attur appellant li jopponi għall-inventarju li ma kienx korrett, ma seta' u ma kellu qatt jirritorċi kontra l-istess rikorrent attur appellant kif jidher li ġara fil-ħsieb u l-ġudizzju tal-ewwel onorabbli qorti. L-istess jista' jingħad dwar dak li l-ewwel onorabbli qorti irriferiet għalih fis-sentenza ossija il-kliem testwali tad-defunt missier. Dan il-kliem huwa assolutament immaterjali, indifferenti u newtru għal dak li kienet qiegħda tintalab sabiex tiddeċiedi dwaru l-ewwel onorabbli qorti u ma kienx la opportun u wisq aktar ġust u korrett li l-ewwel onorabbli qorti manifestament tħalli dak il-kliem jinfluwenzaha fid-deċizzjoni tagħha. Bid-dovut rispettt dak li kien jikkompeti lill-ewwel onorabbli qorti kien li din tara jekk ġiex ppruvat li l-intimat appellant esegwixxa att jew atti li ma setax jesegwixxi u jekk tali esekuzzjoni kkawżatx danni lir-rikorrent attur appellant u / jew jekk l-intimat appellat bħala l-persuna li kellu fil-pussess u l-kontroll tiegħu l-assi ereditarji, ċirkostanzi li qatt ma ġiet miċħuda, naqasx milli jieħu miżuri sabiex l-assi ereditarji jiġu konservati u ma jissubixxux deterjorament u fl-eventwalita' li jirriżulta li seħnew xi omissjonijiet allura jiġi deċiż jekk dawn ikkawżawx dannu lid-drittijiet tal-esponent rikorrent. L-ewwel onorabbli qorti dan m'għamlitux fil-livell u sal-grad li wieħed kif jippretendi li l-qorti tagħmel u dan kawża tal-fatt li l-ewwel qorti deħrilha li r-rikorrent esponent appellant kien "wassal u ferrex" ostilita' fil-konfront ta' ħutu. Anke jekk dato u non concesso dan kien il-każ ċertament li l-ewwel onorabbli qorti ma kellhiex tħalli dan jinfluwenzaha sal-grad u livell li ma tagħmilx investigazzjoni intensa, fonda u wiesgħa tal-operat ta' dak li eroga fuq l-kontroll tal-assi ereditarji kif jammetti huwa stess. «

13. Din il-qorti sejra tibda billi tindirizza l-ewwel argument tal-attur appellant *i.e.* li l-konvenut għamel att jew atti li huma ta' natura straordinarja li ma jmissux wettaqhom peress li qatt ma kien konfermat bħala eżekutor testamentarju mill-qorti ta' ġurisdizzjoni volontarja, la tal-assi ereditarju ta' missieru u lanqas dak ta' ommu.
14. Mill-atti proċesswali jirrizulta biċ-ċar illi l-atti li għamel il-konvenut appellat wara l-mewt ta' missieru kienu dawn:
- i. wara li s-Sorijiet ta' Santa Katerina kienu talbuh sabiex ineñhi l-affarijiet personali ta' missieru mill-kamra fejn kien jgħix qabel ma miet, qiegħed kollox ġo kaxex, qabbad ditta tat-trasport u ġarr kollox ġo maħżen li jifforma parti mill-massa ereditarja;
 - ii. kien jirċievi l-kera ta' żewġ proprjetajiet li kienu jinkrew minn missieru meta kien għadu ħaj, f'isem il-werrieta kollha ta' missieru;
 - iii. organizza l-funeral ta' missieru;
 - iv. kull meta kien jiġi mgħarraf li kien ikun hemm problema fil-katusi tad-drenaġġ ta' waħda mill-proprjetajiet għaliex kienu msaddin, kien jieħu ħsieb jirrimedja l-problema.
15. L-atti hawn fuq imsemmijin huma indubbjament atti ta' natura ordinarja, li ma setgħux mingħajr ħsara jiġu mdewma u li kienu maħsuba sabiex il-beni tal-wirt jiġu kkonserwati. Huma għalhekk jinkwadraw ruħhom taħt l-artikolu 769 tal-Kodiċi Ċivili u ċertament li ma jistax jingħad illi l-attur appellant ġarrab danni bħala riżultat ta'

dawn l-atti neċessarji. Dan l-ewwel argument tal-attur għalhekk mhux ser jintlaqa'.

16. Argument ieħor li jressaq l-attur fl-appell tiegħu huwa li l-ewwel qorti skartat u naqset milli tikkunsidra “dawk l-atti abbużivi u illegali, imprudenti, skorretti u qarrieqa kommessi mill-konvenut intimat appellat” li fil-fehma tiegħu kellhom “effett deleterju fuq l-assi testamentarji u l-valur tagħhom”. L-ewwel eżempju li jgħib ta’ att “abbużiv, illegali, imprudenti, skorrett u qarrieq” kommess mill-konvenut huwa “l-konvenju li gie iffirmit mill-konvenut intimat għall-bejgħ ta’ sehem l-attur rikorrent u l-kundizzjonijiet li l-intimat konvenut kien ser jorbot ma dan il-bejgħ”. Din il-qorti ma taqbilx għall-añhar ma dan l-argument li ressaq l-attur appellant, anzi tqisu bħala frivolu u vessatorju għax ma tressqet ebda provali tassew sar dan il-konvenju. Ma nġiebet ebda kopja ta’ dan il-konvenju li allegatament dañal fih il-konvenut – li kienet tkun l-añjar prova – waqt li, min-naħa l-oħra, il-konvenut ikkonferma li dan il-konvenju qatt ma gie ffirmit minnu.

17. L-attur imbagħad jargumenta illi kien hemm “redenzjonijiet u dividendi li qatt ma ġew irtirati u depożitati f’kont kongunt li jirrendi l-imgħaxijiet f’isem l-eredi meta l-istess intimat kellu l-mezzi kollha u l-opportunita’ sħiħa sabiex jagħmel dan għax kellu d-dokumentazzjoni kollha li tippermettilu jsegwi l-proċeduri meħtieġa”. Din il-qorti ma taqbilx mal-attur illi l-konvenut wettaq att illegali, abbużiv, imprudenti, skorrett u qarrieq peress li ma ddepożitax dawn ir-redenzjonijiet u

dividendi f'kont kongunt u lanqas ma temmen li kien hemm bżonn li jsir dan. Jidher illi l-biċċa l-kbira tal-assi monetarji li kien hemm mal-mewt ta' missieru għadhom investiti fil-Borża eżatt kif ħallihom missieru, li l-investimenti baqqi jaqilgħu l-istess imgħax li kienu jaqilgħu meta kien għadu ħaj missieru u għalhekk ma kien hemm l-ebda abbuż min-naħa tal-konvenut u lanqas ma sofra l-ebda danni l-attur bħala konsegwenza ta' dan kollu. Fl-affidavit tiegħu l-konvenut fil-fatt qal hekk:

»... Il-bicca l-kbira ta' l-assi monetarji li kien hemm mal-mewt ta' missieri għadhom investiti fil-Borża eżatt kif ħallihom missieri. L-investimenti baqqi jaqilgħu l-istess imgħax li kienu jaqilgħu meta kien għadu ħaj missieri ... u dan l-imgħax żdied mal-massa ereditarja. Sa Mejju 2008, meta l-attur intavola din il-kawża, l-ammont ta' imgħax li gie ġġenerat u akkumulat minn meta miet missieri jammonta għal somma approssimattiva ta' €156,000, kif juri dokument offiċjali maħruġ mill-Borża ta' Malta taħt il-firma ta' l-Avukat Elisabeth Mousu LL.D – u dan appartu mill-akkrexximent sostanzjali tal-valur kapitali tal-biċċa l-kbira ta' l-investimenti fil-Borża ...«¹

18. Dak li qal il-konvenut appellat hawn fuq gie wkoll ikkonfermat minn Jeanette Vella – rappreżentanta tad-Direttur Ġenerali tat-Teżor – fix-xieħda tagħha mogħtija fil-25 ta' Novembru 2010 meta qalet hekk:

»... ... Issa appartu dawn peress li dawn ġew iffriżati meta l-Borża ġiet notifikata li Joseph Micallef Inguanez gie nieqes, hemm ukoll imgħaxijiet li huma pendentu li huma miżmumin it-Teżor ġo *below the line account*, li jammontaw għal mija u erbghin elf euro mija u erbatax il-euro u seba' ċenteżmi...«²

19. Melissa Mamo – rappreżentanta tal-Borża ta' Malta – ukoll ikkonfermat dak li ntqal hawn fuq. Fix-xieħda tagħha mogħtija fit-18 ta' April 2011 qalet hekk:

»... ... Nispjega illi fil-każ ta' persuni li jmutu ... ngħid illi l-imgħax li qed jakkumula fuq kull wieħed mill-stocks li jirriżultaw fil-lista, dan ikun

¹ Ara foll. 461 u 462 tal-proċess.

² Ara fol. 140 tal-proċess.

qed jinżamm mit-Teżor u eventwalment jiġi likwidat meta l-eredi jagħmlu l-claim għal dak l-imgħax; għar-rigward tal-kapital dana imbagħad jiġi likwidat f'għeluq il-holding, fid-data tal-holding... «³

20. Fid-dawl ta' dan kollu jirriżulta b'mod ċar illi ma kien hemm l-ebda "telf ċar u evidenti ta' imgħaxijiet" għaliex dawn komplew jakkumulaw wara l-mewt ta' missier il-partijiet. Tassew illi l-imgħaxijiet ukoll setgħu ġew investiti biex jirrendu dñul ieħor, iżda biex seta' jagħmel hekk il-konvenut kien jeħtieġ il-ko-operazzjoni wkoll tal-konvenut, li kienet dejjem nieqsa.
21. L-aħħar argument li ġie mressaq mill-attur fl-appell tiegħu huwa illi l-konvenut ikkommetta att abbużiv, illegali u qarrieqi "meta qabad u żbanka u qasam ma ħuh l-ieħor flus depożitati fil-Bank of Valletta plc qabel ma seħħet il-likwidazzjoni u qasma tal-assi testamentarji". Il-konvenut jirribatti għal din l-allegazzjoni billi jgħid illi "din id-diviżjoni seħħet wara li ġiet miftuħa din il-kawża u allura dan il-fatt għandu għall-kollox jiġi eskluż".
22. Tassew illi dan il-fatt seħħ wara li nfetħet il-kawża; dan ma jfissirx iżda illi ma huwiex kopert bill-kawżali li fuqha l-attur sejjes it-talbiet tiegħu. Għalhekk jista' jittieħed in konsiderazzjoni għall-għanijiet tal-kawża.

³ Ara fol. 371 tal-proċess.

23. Dawn il-flus kienu tal-wirt tal-missier. Bħala leġittimarju tal-wirt tal-missier l-attur għandu sehem mill-flus li nqasmu, ladarba l-wirt tal-missier infetaħ meta l-leġittima, illum is-sehem riżervat, kienet għadha titqies *pars bonorum*. Għalhekk l-attur għandu raġun iġid illi ma kellhomx jinqasmu mingħajr il-kunsens tiegħu, u illi l-konvenut għamel ħażin li qasam dawn il-flus.
24. Madankollu, il-qorti tifhem – ukoll fid-dawl tal-istqarrija li għamel il-missier fit-testament tiegħu dwar l-atteġġjament negattiv u dirompenti tal-attur – illi l-intenzjoni tal-konvenut ma kinitx waħda qarrieqa iżda maħsuba biex ma jhallix li hu u ħuh l-ieħor jibqgħu mċaħħda minn sehemhom minħabba l-ostakoli li kien dejjem jaqla' l-attur. Barra minn hekk, l-attur ma ġarrab ebda preġudizzju billi fil-wirt hemm biżżejjed beni biex jagħmlu tajjeb għas-sehem tiegħu. Bla ħsara għall-jeddijiet tal-attur għal sehem mill-flus li nqasmu, il-qorti ma tarax illi jista' jingħad illi dak li għamel il-konvenut kien “aġir wassal u qiegħed iwassal għal telf u danni” għall-attur.
25. Fid-dawl ta' dan kollu, din il-qorti taqbel mal-ewwel qorti illi t-talbiet tal-attur għandhom jiġu miċħuda. Għaldaqstant, u għar-raġunijiet hawn fuq imsemmijin, din il-qorti tiddeċiedi billi tiċħad l-appell tal-attur appellant u tikkonferma s-sentenza appellata tal-ewwel qorti tal-1 ta' April 2014.

26. L-ispejjeż tal-ewwel istanza jibqgħu kif ordnat l-ewwel qorti. L-ispejjeż tal-appell iħallashom l-attur appellant.

Joseph Azzopardi
President

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
m